

Kwaliteitszorgkader PD

Kwaliteitszorgkader voor de Pilot Professional Doctorate
binnen Nederlandse hogescholen

Vereniging Hogescholen

Inhoudsopgave

Inleiding	3
A Context (inter)nationale kaders kwaliteitszorg	4
B Niveau van het Kwaliteitszorgkader PD	5
C Opbouw van het Kwaliteitszorgkader PD	6
D Disclaimers	7
E Monitoring en evaluatie	8
1 Interne kwaliteitszorg	9
1.1 Standaarden voor interne kwaliteitszorg	10
1.2 Kwaliteitszorg Graduate Commissie	13
2 Externe kwaliteitszorg	17
2.1 Een beoordeling van het PD-programma vooraf door de VaCo-PD	18
2.2 Periodieke validatie per domein	18
2.3 Periodieke meta-analyse van alle PD-programma's	19
3 VaCo-PD en domeinspecifieke validatiecommissies	20
3.1 Werkzaamheden van de VaCo-PD	20
3.2 Werkzaamheden domeinspecifieke validatiecommissies	21
3.3 Samenstelling VaCo-PD en domeinspecifieke validatiecommissies	21
Bijlagen	24
B1 Begrippenkader Kwaliteitszorgkader PD	25
B2 Onderbouwing kader aan de hand van ESG	28
<i>Deel 1</i> Standaarden en richtlijnen voor interne kwaliteitszorg	28
<i>Deel 2</i> Standaarden en richtlijnen voor externe kwaliteitszorg	38
<i>Deel 3</i> Standaarden en richtlijnen voor kwaliteitszorgorganisaties	42

Inleiding

Hogescholen starten met een pilot voor een eigen doctoraatstraject: de professional doctorate (PD). Daarmee introduceert het hbo een nieuw onderzoeksintensief leertraject waarmee het de grenzen in de beroepspraktijk wil verleggen. Kandidaten worden binnen deze pilot opgeleid tot hooggekwalificeerde onderzoekende professionals die leren te interveniëren in complexe praktijken zoals de energietransitie of de gezondheidszorg. De pilot is opgestart door de Vereniging Hogescholen in samenwerking met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Regieorgaan SIA en start begin 2023.

Een doctoraatstraject in het hbo is een belangrijke en noodzakelijke toevoeging binnen het hoger onderwijsstelsel. De PD maakt een doorlopende leerlijn van associate degree via bachelor en master tot doctorate in de beroepskolom mogelijk en wordt nauw verbonden met het overige hbo-onderwijs. Het doel is dat hbo bachelor- en masterstudenten in hun onderwijs de vruchten plukken van het onderzoek van PD-kandidaten naar de laatste ontwikkelingen in de beroepspraktijk. Daarmee is de introductie van het professional doctorate ook een investering in de bredere aansluiting van het hbo op de arbeidsmarkt.

Vanaf 2023 starten de hogescholen met een eerste cohort van kandidaten in zeven domeinen: Kunst + Creatief, Gezondheid & Welzijn, Maritiem, Onderwijs: Leren & Professionaliseren, Techniek & Digitalisering, Leisure, Tourism & Hospitality en Energie & Duurzaamheid.

Om de kwaliteit en erkende waarde van dit unieke leertraject te verzekeren is een eigen kwaliteitszorgkader ontwikkeld – aansluitend bij internationale standaarden – wat het mogelijk maakt de meerwaarde van de PD voor de kandidaat, het praktijkgericht onderzoek en onderwijs, de beroepspraktijk en de samenleving, te toetsen en te borgen.

De uitgangspunten voor dit kader zijn reeds beschreven in het plan van aanpak voor de pilot met de PD¹ dat op 9 maart 2021 is aangeboden aan de minister van OCW.

---

¹ Vereniging Hogescholen. (2021). [University of Applied Sciences Professional Doctorate. Een beroepsopleiding waarin praktijkgericht onderzoek centraal staat](#). Vereniging Hogescholen: Den Haag.

A Context (inter)nationale kaders kwaliteitszorg

Dit kwaliteitszorgkader (hierna: Kwaliteitszorgkader PD) volgt de Europese standaarden en richtlijnen voor kwaliteitszorg in het hoger onderwijs (ESG)². Gelet op het onderzoeksintensieve karakter van de PD is in de uitwerking van het kader rekening gehouden met relevante kwaliteitszorgaspecten van zowel onderzoek als onderwijs. Het opgestelde beoordelingskader sluit dan ook aan bij de criteria die zijn opgenomen in de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW), de ESG – en het daarvan afgeleide NVAO-kader – en het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (2023-2028) en schetst de criteria op basis waarvan de kwaliteitsborging voor de professional doctorate binnen de pilot wordt vormgegeven.

In zijn totaliteit heeft het Kwaliteitszorgkader PD als belangrijkste bronnen:

- Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG) van de European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) (2015)
- Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO 2016-2022; 2023-2028) van de Vereniging Hogescholen (2015 resp. 2022)
- Beoordelingskader accreditatiestelsel Nederland van de NVAO (2018)
- Plan van aanpak voor de pilot PD door de Vereniging Hogescholen (University of Applied Sciences Professional Doctorate. Een beroepsopleiding waarin praktijkgericht onderzoek centraal staat. Vereniging Hogescholen (2021))
- Reglementen van de Nederlandse Certificatie Commissie voor opleidingen tot Technologisch Ontwerper (CCTO) (2014)
- Reglement Professional Doctorate in Engineering van de TU Delft (2021)
- Strategy Evaluation Protocol (SEP) 2021-2027 van UNL, KNAW en NWO

Aangezien een van de uitgangspunten van de pilot met de PD is dat domeinen een domeinspecifieke invulling kunnen geven aan hun PD-programma binnen landelijk vastgestelde richtlijnen en kwaliteitseisen, is bij de totstandkoming van dit kader tenslotte ook nadrukkelijk gebruik gemaakt van (praktijk)ervaringen en informatie vanuit de diverse domeinen, zodat het kader in de uitvoering niet op voorhand als knellend of niet-passend wordt ervaren door de verschillende domeinen.

2 European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA). (2015). [Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area \(ESG\)](#).

B Niveau van het Kwaliteitszorgkader PD

De hierboven genoemde kaders en protocollen focussen op verschillende niveaus. Zo focust het ESG en NVAO-kader vooral op het niveau van de instelling (de hogeschool) en opleiding, en kent het BKO de onderzoekseenheid als focus. Voor de PD zijn de volgende vier niveaus te onderscheiden:

landelijk Op landelijk niveau zijn er door de Vereniging Hogescholen (in sommige gevallen samen met het ministerie van OCW en/ of Regieorgaan SIA) afspraken gemaakt over de inrichting en bekostiging van de pilot. Het Kwaliteitszorgkader PD wordt landelijk vastgesteld en vormt de basis voor de interne en externe kwaliteitszorg van de PD tijdens de pilot.

domein De pilot met de PD vindt plaats in zeven (thematische) domeinen. Per domein wordt een PD-programma opgesteld, waarbinnen is beschreven hoe de PD-trajecten binnen dit domein vorm krijgen en hoe de kwaliteitszorg (op programmaniveau en op trajectniveau) wordt ingericht. Hierbij is het landelijke vastgestelde Kwaliteitszorgkader PD leidend.

hogeschool Een hogeschool die deelneemt aan de pilot levert een bijdrage aan één of meerdere PD-programma's. Dit betekent dat een hogeschool een of meerdere PD-kandidaten kan laten starten en/ of een bijdrage levert in de vorm van begeleiding en/ of beoordeling van individuele PD-trajecten of flankerende (leer)activiteiten. Hierbij is het PD-programma per domein leidend.

individu Een individu, de PD kandidaat, kan binnen een goedgekeurd PD-programma in een domein een PD-traject doorlopen. De vereisten met betrekking tot toelatingseisen, inrichting van het traject en begeleiding en beoordeling van het PD-traject zijn vastgelegd in de PD-programma's op domeinniveau.

Het Kwaliteitszorgkader PD focust primair op domein- en landelijk niveau. Het kader presenteert standaarden (en hiermee kwaliteitseisen) waaraan de programma's op domeinniveau moeten voldoen. Binnen deze programma's wordt ook de doorvertaling naar het individuele PD-traject gemaakt en geborgd. Daarnaast wordt de externe kwaliteitszorg op landelijk en domeinniveau beschreven met de inrichting van een externe kwaliteitszorgorganisatie.

Op het niveau van de hogeschool vindt vooral een doorvertaling plaats van de kwaliteitszorg zoals afgesproken binnen het domein (in lijn met het landelijke kader). Tegelijkertijd vraagt de organisatie van de professionalisering van de begeleiding, de interne (voor)selectie, de facilitering van de leeromgeving en de inbedding van de kwaliteitszorg voor de PD binnen andere vormen van kwaliteitszorg, ook een inspanning van de hogeschool als entiteit. Gedurende de pilot zal ervaring worden opgedaan met het detailleren van de inrichting van de kwaliteitszorg voor de PD op hogeschoolniveau. Hierbij zijn de PD-kandidaat en hun begeleiders een belangrijk focuspunt voor het verbeteren van de kwaliteit (bijvoorbeeld rondom begeleiding, examinering, flankerende leeractiviteiten). Dit zal goed gemonitord worden. Deze nadere detaillering kan worden opgenomen in een volgende versie van dit kwaliteitszorgkader.

C Opbouw van het Kwaliteitszorgkader PD

Het Kwaliteitszorgkader PD dient als basis voor zowel de interne als externe kwaliteitszorg en volgt de driedeling van het ESG (interne kwaliteitszorg, externe kwaliteitszorg, kwaliteitszorgorganisatie):

- 1 Interne kwaliteitszorg
- 2 Externe kwaliteitszorg
- 3 ValidatieCommissie-PD (afgekort VaCo-PD)

Uitgangspunt voor de interne kwaliteitszorg van de PD-programma's per domein, zoals beschreven in **hoofdstuk 1**, zijn de vier standaarden waaraan de kwaliteit van de PD wordt getoetst en gemonitord. Deze vier standaarden zijn geënt op de vier standaarden uit het BKO en het NVAO-kader. Conform het ESG gelden deze standaarden zowel voor de interne als de externe kwaliteitszorg. De domeinen zijn zelf verantwoordelijk voor het monitoren van de kwaliteit van hun PD-programma.

In **hoofdstuk 2** wordt de externe kwaliteitszorg beschreven. Zo komt naar voren hoe de toetsing van de kwaliteit van de PD extern wordt gewaarborgd. De door de VaCo-PD ingestelde domeinspecifieke validatiecommissies gebruiken het kwaliteitskader uit hoofdstuk 1 bij de vierjaarlijkse visitaties van de PD-programma's. In **hoofdstuk 3** tenslotte wordt beschreven hoe de VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies, de kwaliteitszorgorganisatie in het kader van de PD, zijn samengesteld en hoe zij opereren.

In **bijlage 1** is de begrippenlijst behorende bij dit kader weergegeven. Hierin zijn definities en toelichtingen gegeven op de sleutelbegrippen in het Kwaliteitszorgkader PD.

In **bijlage 2** is beschreven hoe het Kwaliteitszorgkader PD voor de drie delen van het ESG de standaarden en richtlijnen volgt en geoperationaliseerd heeft. Voor zover van toepassing zijn de standaarden en richtlijnen letterlijk overgenomen uit het ESG-raamwerk. Op bepaalde plekken zijn de bewoordingen aangepast en geoperationaliseerd voor de specifieke situatie voor de PD. Deze bijlage heeft enerzijds tot doel te laten zien dat het Kwaliteitszorgkader PD de ESG volgt en anderzijds tot doel om aan de gebruikers van het kader aanvullende informatie, richtlijnen en context te verschaffen met betrekking tot overwegingen en invulling van het kwaliteitszorgkader.

D Disclaimers

- Een belangrijk doel van de pilot is met elkaar leren hoe de PD binnen verschillende domeinen optimaal vormgegeven kan worden en wat dit betekent voor de kwaliteitszorg op landelijk, domein, hogeschool en individueel niveau. Er wordt voorafgaand en tijdens de pilot volop ontwikkeld. Aan de vooravond van de start van de pilot ligt er een '**voorgenomen** curriculum' (vastgelegd in de verschillende domeinspecifieke PD-programmavoorstellen) en een voorgenomen plan voor kwaliteitszorg (onderhavig document). Vanaf de start van de pilot zien we 'het curriculum en kwaliteitszorg-systeem **in actie**' en na afloop hebben we 'het **ervaren** curriculum en kwaliteitszorg-systeem'. Alle drie verschijningsvormen moet je kennen om te komen tot definitieve kwaliteitscriteria. Dit kader zal dan ook op basis van ervaringen in de praktijk – en zo goed als mogelijk binnen het ESG-kader – periodiek verbeterd worden (en worden vastgesteld door de Vereniging Hogescholen).
- Dit landelijk Kwaliteitszorgkader PD is op 2 december 2022 vastgesteld door de Algemene Vergadering van de Vereniging Hogescholen en is hiermee **bindend** voor de collega's die in domeinverband werken aan het vormgeven en uitvoeren van de domeinspecifieke PD-programma's.
- Dit landelijk Kwaliteitszorgkader PD is **geldig voor de pilot** die in 2023 start. Dit kader kan inspiratie vormen voor de situatie na een succesvolle pilot waarin de PD wettelijk verankerd is, maar is daar niet op voorhand een blauwdruk voor.

E **Monitoring en evaluatie**

Zoals hierboven aangegeven is de pilot een leerproces. Dat betekent dat het cruciaal is om goede monitoring en evaluatie in te richten met het oog op het succes van de pilot en de werking van onderhavig kwaliteitszorgkader. Het is daarbij van belang om helder te hebben wanneer we kunnen spreken van een succesvolle werking. Dit aspect is onderdeel van het Monitoring- en evaluatiekader dat landelijk wordt opgesteld.

De genoemde gremia en organisaties in de volgende hoofdstukken (o.a. Graduate Commissies, Graduate Networks, VaCo-PD en domeinspecifieke validatiecommissies, Regieorgaan SIA, Vereniging Hogescholen, Vereniging van Lectoren) richten processen in om tijdens de pilot van elkaar te leren. Niet alleen binnen de verschillende domeinen, maar ook het leren over de domeinen heen is hierbij van belang. Denk hierbij aan: Graduate Commissies die van elkaar leren; kalibreersessies over de domeinen heen om gezamenlijke normvinding te stimuleren, kennismaken van de validatieprocessen in de verschillende domeinen, verspreiden van resultaten/ wetenswaardigheden door de VaCo-PD, presenteren van voortgangsrapportages van het beurzenprogramma door Regieorgaan SIA. De VaCo-PD zal expliciet het leren binnen de pilot en over de domeinen heen monitoren en hier desgewenst aanbevelingen voor doen.

1 Interne kwaliteitszorg

Inleiding

Het Kwaliteitszorgkader PD vormt het fundament voor het leren, aansturen en continu verbeteren van de kwaliteit van de professional doctorate, evenals het monitoren en verantwoorden. Het Kwaliteitszorgkader PD bestaat uit vier standaarden. De standaarden worden in samenhang bekeken en geven tezamen een beeld van de kwaliteit van de PD. Het Kwaliteitszorgkader PD vormt de leidraad voor zowel de interne (hoofdstuk 1) als de externe kwaliteitszorg (hoofdstuk 2 en 3) van de PD.

De interne kwaliteitszorg wordt vormgegeven door zgn. standaarden. Binnen die standaarden wordt een bepaalde basiskwaliteit gedefinieerd. Binnen elke standaard wordt gesproken over basiskwaliteit en eigen ambities. Deze twee uitgangspunten zijn voorlopend op normstelling waarover in de pilot nog geen afspraken gemaakt zijn. De basiskwaliteit is de minimaal vereiste kwaliteit om de kwaliteit te **waarborgen**, maar zegt in mindere mate iets over de **ontwikkeling en ambitie** die de PD heeft in de gewenste ontwikkeling op de standaarden. Daartoe is het element 'eigen ambities' toegevoegd.

Zoals gezegd focust het Kwaliteitszorgkader PD zich op domein- en landelijk niveau, waarin in PD-programma's alle aspecten rond de PD met betrekking tot de inrichting zijn beschreven zowel voor het domein als geheel als op traject-niveau. Het gaat hierbij om eisen voor opleidingsonderdelen, maar ook bijvoorbeeld kwaliteitszorg, toetsing en toelating. Hierbij wordt er dus door een domein – door de betreffende Graduate Commissie om precies te zijn – een PD-programma vastgesteld. Dit programma is richtinggevend voor alle deelnemende hogescholen en de PD-trajecten die binnen domein worden gestart. Het programma wordt, in het kader van externe kwaliteitszorg, onderworpen aan een beoordeling door de VaCo-PD en een domeinspecifieke validatiecommissie³.

³ Bij de start van het programma vindt een beoordeling plaats door de VaCo-PD. Na vier jaar vindt validatie van het programma plaats door een domeinspecifieke validatiecommissie die door de VaCo-PD is ingesteld, waarbij de VaCo-PD uiteindelijk de eindbeoordeling doet, gebaseerd op het advies van deze domeinspecifieke validatiecommissie. Zie hiervoor hoofdstuk 3 van dit kader.

1.1 Standaarden voor interne kwaliteitszorg

Standaard 1 Doelen, visie en ambities

Het PD-programma is relevant, ambitieus en uitdagend. De doelstellingen van het PD-programma passen bij het niveau en de oriëntatie van de PD en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Basiskwaliteit: De beoogde doelstellingen van het PD-programma – en hiermee de PD-trajecten daarbinnen – weerspiegelen aantoonbaar het doctoraatsniveau (EQF8) in The Framework for Qualifications of the European Higher Education Area (QF-EHEA) – ook wel bekend als de Dublin descriptoren – en het European Qualifications Framework for lifelong learning (EQF) en de oriëntatie (innovatie/ beroepspraktijk). Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld, het vakgebied en het onderzoek binnen het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de PD. Continue verbetering en borging van processen rondom visievorming en doelbepaling in afstemming met de beroepspraktijk vormen onderdeel van deze standaard.

Monitoring en verantwoording: Het domein levert om standaard 1 aan te tonen aan de validatiecommissie⁴ ten minste informatie aan over onderstaande aspecten, deze aspecten zijn gesynchroniseerd met en bevatten aanvullende informatie in Deel 1 en 2 van bijlage 2:

- a De doelstellingen en missie van de PD (ESG 1.2)
- b De beroepsrollen/profielen van de PD (ESG 1.2)
- c Eindkwalificatie EQF8 (ESG 1.2)
- d Validering van doelstellingen en relevantie voor het werkveld (ESG 1.2, 1.8)
- e Continue verbetering en borging van processen rondom visievorming en doelbepaling maakt expliciet onderdeel uit van de beoordeling van deze standaard (ESG 1.7; 1.9)

Eigen ambities: De aanvullende ambities van het PD-programma in relatie tot de visie en doelen zijn beschreven en het is duidelijk hoe deze worden gerealiseerd.

4 Afhankelijk van het moment is dit of de VaCo-PD (bij de start) óf de domeinspecifieke validatiecommissie (bij de validatie).

**Het PD-programma maakt zichtbaar wat de bijdrage is aan de ontwikkeling van de beroepspraktijk, bredere samenleving, het onderwijs en het onderzoeksveld.
Het PD-programma toont aan dat de beoogde doelstellingen worden gerealiseerd.**

Basiskwaliteit: De impact en doorwerking die in de drie deelgebieden door het interveniëren in complexe praktijken gerealiseerd wordt, wordt aangetoond. Het onderscheid tussen eindproduct en doorwerking⁵ wordt expliciet zichtbaar gemaakt.

N.B. Bij aanvang, d.w.z. in 2022-2023, betreft het hier de beoogde impact. Over 4 jaar kan er per domein bepaald worden wat het gerealiseerde eindniveau is en hoe er wordt teruggekeken en vooruitgekeken op de beoogde impact.

Monitoring en verantwoording: Het domein levert om standaard 2 aan te tonen aan de validatiecommissie⁶ ten minste informatie aan over onderstaande aspecten. Deze aspecten zijn gesynchroniseerd met en bevatten aanvullende informatie in Deel 1 en 2 van bijlage 2

- a* De doorwerking en impact op de beroepspraktijk en de brede samenleving (met passende indicatoren)⁷
- b* De doorwerking en impact op onderwijs⁸ (met passende indicatoren)
- c* De doorwerking en impact van het onderzoek op kennisontwikkeling binnen het domein (met passende indicatoren)
- d* De loopbanen van de kandidaten na afronding van hun traject (alumnisucces)
- e* Organisatie van opslag, toegankelijkheid, transparantie van de opbrengsten van PD-kandidaten binnen het programma
- f Continue verbetering en borging van de realisatie leerresultaten, impact en doorwerking maakt onderdeel uit van de beoordeling van deze standaard (ESG 1.1, 1.7, 1.8, 1.9)

Eigen ambities: De aanvullende ambities van de PD in relatie tot de impact, doorwerking en resultaten van het PD-programma zijn beschreven en het is duidelijk hoe deze worden gerealiseerd.

* De monitorings- en verantwoordingselementen zonder verwijzing naar Deel 1 en Deel 2 van het ESG zijn net zo van belang als de andere elementen, en verwijzen met name naar de kenmerken die passend zijn bij het onderzoeks- en interventie karakter van de PD.

5 Bij een gerealiseerde verandering kan doorwerking ook een eindproduct zijn.

6 Afhankelijk van het moment is dit of de VaCo-PD (bij de start) óf de domeinspecifieke validatiecommissie (bij de validatie).

7 Tijdens de pilot zal juist ook aandacht zijn voor de ontwikkeling van passende indicatoren hiervoor (en voor de volgende twee punten).

8 Dit kan gaan om onderwijs binnen maar eventueel ook buiten de hogeschool.

Het PD-programma borgt de kwaliteit van de onderzoeks- en onderwijsaspecten van het traject van de PD-kandidaat. Het PD-programma richt een proces in van periodieke evaluatie van het onderzoek door de PD-kandidaten. Het PD-programma heeft een adequaat beoordelingssysteem ingericht dat gericht is op de leerdoelen in termen van te ontwikkelen onderzoeks- en interventiecompetenties van PD-kandidaten. De trajecten van de PD-kandidaten binnen het programma voldoen aan de standaarden die in het domein hiervoor gelden.

Basiskwaliteit: De activiteiten binnen de PD-trajecten van de kandidaten⁹ dienen te voldoen aan de standaarden die in het domein hiervoor gelden. Het PD-programma richt hiervoor zelf processen in die hierop toezien en de onderwijs- en onderzoekskwaliteit van het PD-traject borgen. Er bestaan binnen het PD-programma richtlijnen voor beoordeling van het ontwikkeltraject en de resultaten van de PD-kandidaten waaronder het uitgevoerde onderzoek.

Monitoring en verantwoording: Het domein levert om standaard 3 aan te tonen aan de validatiecommissie¹⁰ ten minste informatie aan over onderstaande aspecten, deze aspecten zijn gesynchroniseerd met en bevatten aanvullende informatie in Deel 1 en 2 van bijlage 2:

- a* De activiteiten op PD-trajectniveau voldoen aan de standaarden die hier binnen het domein voor gelden
- b De toetsing van een PD-traject is maatwerk: formatief/summatief; kwaliteitscriteria; kwaliteitsborging toetsproces; kwaliteitseisen t.a.v. beoordelaars (ESG 1.3)
- c* De borging en ontwikkeling van de kwaliteit van het PD-traject: methoden passend bij werkveld; traject is praktisch relevant met passende grondigheid, en ethisch verantwoord
- d* De wijze waarop wordt geborgd dat het portfolio en interview aan het eind van PD-traject wordt beoordeeld op een betrouwbare en onafhankelijke wijze
- e* De wijze waarop de kwaliteit van de output conform standaard EQF 8 is gewaarborgd
- f* Compliance met de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit waar van toepassing
- g* (Reflectie op) de bijdrage aan Open Science – waarbij onderzoeksresultaten in principe openbaar worden gemaakt
- h Continue verbetering en borging van de kwaliteit van het programma maakt uitdrukkelijk onderdeel uit van deze standaard (ESG 1.1, 1.7, 1.8, 1.9)

Eigen ambities: De aanvullende ambities van het PD-programma in relatie tot de onderzoekskwaliteit van de PD-kandidaten, toetsing en beoordeling van het PD-programma zijn beschreven en het is duidelijk hoe deze worden gerealiseerd.

* ESG zijn net zo van belang als de andere elementen, en verwijzen met name naar de kenmerken die passend zijn bij het onderzoeks- en interventiekaracter van de PD.

9 Gelet op de eindkwalificaties van de PD zullen dit activiteiten zijn gericht op ontwikkeling binnen rollen als innovator, onderzoeker, professional en change agent met hierbij veelal een belangrijke rol voor praktijkgericht onderzoek.

10 Afhankelijk van het moment is dit of de VaCo-PD (bij de start) óf de domeinspecifieke validatiecommissie (bij de validatie).

De wijze waarop het PD-programma is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van de PD conform de gestelde normen mogelijk.

Basiskwaliteit: De personele bezetting van de organisatie en werkwijzen binnen de PD zijn passend, er is een duurzame visie op inzet van personeel t.b.v. begeleiding. Het domein heeft over de inzet van het personeel in de PD een meerjarenvisie. De PD maakt deel uit van relevante interne en externe samenwerkingsverbanden en netwerken en werkt actief aan relevante, intensieve en duurzame relaties. Het traject van de kandidaat is zo vormgegeven dat de kandidaat een actieve rol heeft in het samenstellen van de leeractiviteiten om de leeruitkomsten te kunnen aantonen.

Monitoring en verantwoording: Het domein levert om standaard 4 aan te tonen aan de validatiecommissie¹¹ ten minste informatie aan over onderstaande aspecten, deze aspecten zijn gesynchroniseerd met en bevatten aanvullende informatie in Deel 1 en 2 van bijlage 2:

- a De vormgeving van het PD-traject stelt kandidaat in staat leeruitkomsten te behalen (ESG 1.2)
- b De (actieve) rol kandidaat in vormgeving traject (ESG 1.3)
- c Richtlijnen rondom toelating, voortgang en diplomering (ESG 1.4)
- d De kwaliteit en kwantiteit van de begeleiding (ESG 1.5) en de kwaliteit van leeromgeving c.q. onderzoekscultuur (ESG 1.6)¹²
- e Continue verbetering en borging van de organisatie van de PD maakt uitdrukkelijk onderdeel uit van deze standaard (ESG 1.1, 1.7, 1.8, 1.9)

Eigen ambities: De aanvullende ambities van het PD-programma in relatie tot de organisatie van het PD-programma zijn beschreven en het is duidelijk hoe deze worden gerealiseerd.

* De monitorings- en verantwoordingselementen zonder verwijzing naar Deel 1 en Deel 2 van het ESG zijn net zo van belang als de andere elementen, en verwijzen met name naar de kenmerken die passend zijn bij het onderzoeks- en interventie karakter van de PD.

1.2 Kwaliteitszorg Graduate Commissie

In de pilot is de PD een joint programme dat wordt verzorgd in een samenwerkingsverband van hogescholen op een bepaald werkterrein (domein). Dit samenwerkingsverband wordt een Graduate Network genoemd. Het netwerk is o.a. verantwoordelijk voor de kwaliteit van de PD-trajecten van een specifiek domein en het PD-programma als geheel. Het Graduate Network wordt geleid door de Graduate Commissie [+ naam van het cluster]. De Graduate Commissie heeft een belangrijke verantwoordelijkheid in de kwaliteitsborging van het PD-programma. In de navolgende tabel zijn de minimale taken van de Graduate Commissie weergegeven. Daarbij is aangegeven met welk van de vier standaarden de activiteit gelinkt is.

¹¹ Afhankelijk van het moment is dit of de VaCo-PD (bij de start) óf de domeinspecifieke validatiecommissie (bij de validatie).

¹² Voor dit aspect is het domein afhankelijk van de beschikbare formatie en aanwezige leeromgeving binnen de deelnemende hogescholen.

	Standaard 1 Doelen	Standaard 2 Doorwerking	Standaard 3 Kwaliteit	Standaard 4 Organisatie
De Graduate Commissie stelt een opleidingsprofiel vast voor het PD-programma.	●			
De Graduate Commissie stelt een gezamenlijk beoordelingsmodel vast.	●	●	●	
De Graduate Commissie bepaalt de inhoud van verplichte dan wel geschikte acultatievflankerende leeractiviteiten (oftewel het cursorisch onderwijs) en bewaakt daarvan de kwaliteit.			●	●
De Graduate Commissie stelt een meerjarig PD-plan vast met thema's ¹³ waarop kandidaten geworven moeten gaan worden.	●			
De Graduate Commissie selecteert – met behulp van het opleidingsprofiel – de pool van lectoren die bevoegd zijn én kandidaten te begeleiden als hoofdbegeleider én voor te dragen aan de beoordelingscommissie.			●	●
De Graduate Commissie beoordeelt voor de start van een PD-traject het PD-plan en de startkwalificaties van de beoogde kandidaat.	●	●	●	●
De Graduate Commissie stelt de beoordelingscommissies samen ¹⁴ op voordracht van de begeleidend lector en bewaakt dat deze een afspiegeling zijn van de stakeholders in het praktijkvraagstuk van het PD-traject.				●
De Graduate Commissie organiseert periodiek kalibratiesessies ¹⁵ met lectoren uit de begeleidingspool om de gezamenlijke normvinding te bevorderen.			●	●
De Graduate Commissie kent (na de wettelijke verankering van de PD) de graad toe en wordt hierbij vertegenwoordigd door één van de deelnemende hogescholen.				●

N.B. De precieze invulling van de Graduate Commissie en taakverdeling tussen bijvoorbeeld Graduate Commissie en Graduate Network – en eventuele andere gremia – kan van domein tot domein verschillen. Zo kan bijvoorbeeld veel meer sprake zijn van co-creatie tussen Graduate Network en Graduate Commissie of van bestuurlijke betrokkenheid. Dit hangt af van onder meer hoeveelheid betrokken hogescholen, bestaande organisatiewijze en -graad van het domein en relatie/ betrokkenheid van het werkveld.

13 Dit kunnen ook type benaderingen zijn zoals artistic research of design thinking.

14 Tijdens de pilot wordt een lid van de VaCo-PD toegevoegd aan de beoordelingscommissie om aan landelijke richtlijnen te toetsen en landelijke ervaringen rond kwaliteit en beoordeling in te brengen.

15 Voor het kalibreren is een handreiking beschikbaar: Andriessen, D. (2015). [Handreiking kalibreersessies](#). Utrecht: Hogeschool Utrecht.

Samenstelling Graduate Commissies

De Graduate Commissie heeft mandaat om namens het Graduate Network en de deelnemende instellingen binnen het betreffende domein de bovengenoemde taken binnen het domein uit te voeren.

Om bovengenoemde taken goed te kunnen uitvoeren, zijn in elke Graduate Commissie – door de gecombineerde expertise van de individuele leden – de volgende expertisegebieden gedekt:

- actuele kennis van de (beroeps-)praktijk binnen het betreffende domein;
- actief zijn binnen de (beroeps-)praktijk binnen het betreffende domein;
- overkoepelend internationaal blikveld op het betreffende domein;
- expertise op het gebied van onderzoek, interventies en innovatie van de (beroeps)praktijk;
- ervaring met het beoordelen van (praktijkgericht) onderzoeksvorstellen;
- ervaring met het beoordelen van voorstellen voor doctoraatstrajecten;
- ervaring met begeleiden en beoordelen van doctoraatstrajecten;
- goed zicht op de wijze waarop hogescholen met betrekking tot onderwijs en onderzoek georganiseerd zijn.

De leden beschikken daarnaast over de volgende competenties: communicatief vaardig, Engelse taalvaardigheid, kritisch en analytisch.

De omvang van de Graduate Commissie is zodanig dat de Graduate Commissie eerdergenoemde taken naar behoren kan uitvoeren. Gelet op het karakter van de PD heeft deze commissie een gepaste mix van onderzoekers en werkveldpartners¹⁶. Aangezien deze commissie de voorstellen voor PD-trajecten moet beoordelen, heeft tenminste de helft van de commissie een afgeronde opleiding op het niveau van EQF 8 en kunnen commissieleden die niet in het bezit zijn van deze formele graad op EQF-niveau 8 functioneren. Tenslotte is er oog voor diversiteit binnen de commissie (man/vrouw, leeftijd en culturele diversiteit).

De leden van de Graduate Commissie zullen hun werkzaamheden op een integere manier uitvoeren en onderschrijven dan ook de volgende vijf principes¹⁷: eerlijkheid, zorgvuldigheid, transparantie, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid. Specifiek met betrekking tot de beoordeling van de voorstellen voor PD-trajecten onderschrijven de leden de [NWO code omgang met persoonlijke belangen](#).

¹⁶ Binnen Kunst + Creatief hebben veel lectoren ook een eigen kunstpraktijk en zijn op die manier ook al een werkveldpartner.

¹⁷ De principes zijn nader uitgewerkt in de [Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit](#). In de gedragscode worden deze principes gepresenteerd als de grondslag voor de praktijk van integer onderzoek, maar deze kunnen ook gezien worden als principes voor integer handelen.

Naast bovengenoemde onderdelen van interne kwaliteitszorg per domein, is het tijdens de uitvoer van de pilot ook van groot belang dat er over domeinen heen wordt geleerd van elkaar. Zo zullen er werkconferenties met de verschillende Graduate Commissies samen worden georganiseerd om te ontdekken hoe de kwaliteitszorg in andere domeinen is ingericht en daarnaast kunnen er ook periodieke kalibratiesessies worden georganiseerd met lectoren uit alle deelnemende domeinen, om zo ook de normvinding over de domeinen heen te bevorderen.

2 Externe kwaliteitszorg

Inleiding

Naast de vier standaarden die in het vorige hoofdstuk gesteld zijn voor de interne kwaliteitszorg van de PD-programma's in de domeinen, is het voor een goed functionerend kwaliteitszorgsysteem van belang dat de afspraken en daadwerkelijke uitwerking van de interne kwaliteitszorg periodiek door externe deskundigen getoetst worden, teneinde hier weer van te kunnen leren en de processen met betrekking tot kwaliteitszorg te kunnen verbeteren.

Zoals aangegeven in het plan van aanpak voor de pilot met de PD¹⁸ is voor de externe kwaliteitszorg voor de pilot met de PD een VaCo-PD ingericht. De PD-programma's worden op kwaliteit beoordeeld en gecertificeerd door de VaCo-PD. De certificering van deze programma's gebeurt periodiek op basis van de bevindingen van door de VaCo-PD ingestelde domeinspecifieke validatiecommissies. De samenstelling van de VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies als kwaliteitszorgorganisaties wordt nader gedetailleerd in hoofdstuk 3. Dit hoofdstuk legt de processen voor externe kwaliteitszorg uit.

De externe kwaliteitszorg van de PD bestaat uit:

- 1 Een beoordeling van het PD-programma door de VaCo-PD bij de start van een programma
- 2 Periodieke validaties per domein
- 3 Periodieke meta-analyse van alle programma's ('De Staat van de PD')

Zoals gezegd vormen de vier standaarden zoals beschreven in het vorige hoofdstuk de basis voor de externe kwaliteitszorg.

¹⁸ Vereniging Hogescholen. (2021). *University of Applied Sciences Professional Doctorate. Een beroepsopleiding waarin praktijkgericht onderzoek centraal staat*. Vereniging Hogescholen: Den Haag.

2.1 Een beoordeling van het PD-programma vooraf door de VaCo-PD

Bij de start van een PD-programma beoordeelt de VaCo-PD¹⁹ op basis van de vier eerdergenoemde standaarden voor de interne kwaliteitszorg. Hierbij wordt tenminste aandacht besteed aan de vier standaarden die in het vorige hoofdstuk zijn gepresenteerd:

- Standaard 1: Doelen, visie en ambities
- Standaard 2: Impact, doorwerking en realisatie leerresultaten
- Standaard 3: Kwaliteit, toetsing en beoordeling
- Standaard 4: De organisatie

Bij elke standaard in hoofdstuk 1 staat weergegeven welke informatie door de Graduate Commissie moet worden aangeleverd bij de VaCo-PD.

2.2 Periodieke validatie per domein

Iedere vier jaar vindt een validatie plaats²⁰. Daarbij wordt ook gekeken naar de gerealiseerde kwaliteit van de afgelopen vier jaar op basis van (een steekproef van) portfolio's van kandidaten.

De basis voor de validatie van een domein is een zelfevaluatie-rapport²¹. Centraal staan de vier standaarden waarover het domein verantwoording aflegt. In het rapport evalueert het domein, in het licht van de eigen doelen en strategie en met gebruikmaking van data, de behaalde resultaten tijdens de afgelopen periode. Het zelfevaluatie-rapport gaat in op de opbrengsten van de afgelopen vier jaar en de ambities voor de komende jaren. Daarbij beschrijft het domein tevens hoe de PD-trajecten zijn georganiseerd en worden uitgevoerd om deze ambities te realiseren. Onderdeel van de zelfevaluatie is ook de kritische beschouwing hoe de adviezen en aanbevelingen uit de voorgaande beoordeling/validatie binnen het PD-programma door het domein zijn opgepakt.

Nadat de domeinspecifieke validatiecommissie – welke door de VaCo-PD is aangesteld – kennis heeft kunnen nemen van de zelfevaluatie, volgt de visitatie met indien nodig een locatiebezoek.

19 Aangezien het bij de start om de beoordeling van plannen gaat, wordt dit door de VaCo-PD zelf gedaan en wordt hierbij (vooralsnog) geen gebruik gemaakt van de domeinspecifieke validatiecommissies.

20 Na de pilotperiode kan besloten worden deze evaluatieperiode te verlengen naar 6 jaar, zodat dit in lijn komt met de evaluatieperiodes van het BKO en NVAO.

21 Hiervoor kan de op te zetten monitoring per domein een belangrijke basis/ input voor dienen.

De domeinspecifieke validatiecommissie stelt een rapport op naar aanleiding van de visitatie waarbij tenminste aandacht is voor de volgende elementen:

- omschrijving van de inhoud (om het programma in de specifieke context te plaatsen);
- beschrijving van de gevolgde procedure, met inbegrip van de deskundigen die hebben meegewerkt;
- bewijzen, analyse(s) en bevindingen – met aandacht voor besluitvormingsprocessen en hoe er is geleerd van acties en activiteiten en hoe eigen ontwikkeling, talent en behoefte van kandidaten is geacommodeerd;
- conclusies;
- voorbeelden van good practices die het programma laat zien;
- adviezen voor te nemen maatregelen.

Het opstellen van een samenvattend rapport kan nuttig zijn.

Het domein dat door de domeinspecifieke validatiecommissie gevisiteerd wordt, krijgt de gelegenheid om te wijzen op feitelijke onjuistheden voordat het rapport definitief vastgesteld wordt, hetgeen de feitelijke nauwkeurigheid van het rapport bevordert.

Het rapport van de domeinspecifieke validatiecommissie wordt beoordeeld door de VaCo-PD, waarna bij een positief oordeel het programma haar certificering behoudt. Hierna wordt het rapport openbaar gemaakt.

2.3 Periodieke meta-analyse van alle PD-programma's

De VaCo-PD publiceert jaarlijks een rapport "De Staat van de PD", waarin de commissie algemene bevindingen met betrekking tot haar werkzaamheden op het terrein van externe kwaliteitszorg omschrijft en analyseert. Daarnaast zal gerapporteerd worden de ontwikkelingen op relevante thema's met betrekking tot het pilotkarakter. Hierbij zullen ongetwijfeld ook reflecties op de interne kwaliteitszorg binnen de verschillende PD-programma's aan bod komen. Deze rapportage kan bijdragen aan de reflectie over en de verbetering van het Kwaliteitszorgkader PD en van het kwaliteitszorgbeleid en – processen binnen en over de domeinen.

3 VaCo-PD en domeinspecifieke validatiecommissies

Inleiding

Zoals in het vorige hoofdstuk aangegeven, is voor de externe kwaliteitszorg voor de pilot met de PD een VaCo-PD ingericht. De nieuwe PD-programma's worden op kwaliteit beoordeeld en gecertificeerd door de VaCo-PD.

De validatie van bestaande programma's gebeurt periodiek op basis van de bevindingen van door de VaCo-PD ingestelde domeinspecifieke validatiecommissies. Deze domeinspecifieke validatiecommissies worden ingesteld door de VaCo-PD. In dit hoofdstuk worden de samenstelling en werkwijze van de VaCo-PD en domeinspecifieke validatiecommissies als kwaliteitszorgorganisaties nader gedetailleerd.

3.1 Werkzaamheden van de VaCo-PD

De VaCo-PD voert tenminste de volgende werkzaamheden uit:

- opstellen van een reglement (hierbij kan het reglement van het CCTO²² als voorbeeld dienen);
- het beoordelen en certificeren van de PD-programma's bij de start van een programma;
- het installeren en instrueren (trainen) van de domeinspecifieke validatiecommissies – waarbij onafhankelijkheid en deskundigheid cruciaal is;
- het beoordelen van de visitatierapporten door de domeinspecifieke validatiecommissies, waar bij een positief oordeel de certificering verlengd kan worden;
- evaluatie van de werking van het Kwaliteitszorgkader PD, oftewel: reflectie op het handelen, documenteren ervaringen, knelpunten, consensus/goede punten;
- benchmarking van het Kwaliteitszorgkader PD met soortgelijke kaders uit het buitenland;
- jaarlijks publiceren van een overkoepelende, thematisch meta-analyse "De Staat van de PD". Deze analyse wordt openbaar gepubliceerd, bij voorkeur op een eigen website van de VaCo-PD.

22 CCTO (2014). *Reglementen van de Nederlandse Certificatie Commissie voor opleidingen tot Technologisch Ontwerper (CCTO)*.

3.2 Werkzaamheden domeinspecifieke validatiecommissies

Vanuit het oogpunt dat de domeinen waarbinnen de pilot met de PD plaatsvindt behoorlijk divers zijn, zal de VaCo-PD voor de validatie van een PD-programma per domein een onafhankelijke domeinspecifieke validatiecommissie instellen. Deze validatiecommissies gaan aan het werk met het kader dat de VaCo-PD hen meegeeft.

De domeinspecifieke validatiecommissies voeren tenminste de volgende werkzaamheden uit:

- het bestuderen van de zelfevaluatie van het onderhavige PD-programma door het betreffende domein;
- het voorbereiden en uitvoeren van de visitatie met, indien nodig, een locatiebezoek;
- het rapporteren naar aanleiding van de visitatie.

3.3 Samenstelling VaCo-PD en domeinspecifieke validatiecommissies

Bij de samenstelling van zowel de VaCo-PD als de domeinspecifieke validatiecommissies is onafhankelijkheid belangrijk. Belangenverstrengeling dient dan ook voorkomen worden. Er kan ook geen rol zijn voor een lid van de VaCo-PD of domeinspecifieke validatiecommissie in de beoordeling van portfolio's van individuele kandidaten.

Daarnaast dient de rol van de Vereniging Hogescholen in dit externe kwaliteitszorgproces zo minimaal mogelijk te zijn.

Samenstelling VaCo-PD

De VaCo-PD wordt voor de duur van de pilot benoemd door de Vereniging Hogescholen en legt hier ook verantwoording aan af. De VaCo-PD bestaat uit leden met 'aanzien' om deze commissie een zekere statuur mee te geven. De VaCo-PD bestaat uit tenminste drie vertegenwoordigers vanuit hogescholen en tenminste drie vertegenwoordigers van buiten het hbo; dit kunnen werkveldvertegenwoordigers zijn en externen met ervaring met kwaliteitszorg. Samen met VNO-NCW/ MKB Nederland wordt een passende werkveldvertegenwoordiging bepaald. Tenslotte neemt de directeur van Regieorgaan SIA als agendalid deel aan de VaCo-PD waardoor de expertise van het regieorgaan en observaties met betrekking tot beurzenprogramma en de Impulsregeling Kwaliteitszorg PD kunnen worden ingebracht in het werk van de VaCo-PD.

Voor de beoogd voorzitter geldt nog sterker dan voor de leden dat deze beschikt over gezag, overzicht en nuance. Hij/zij heeft ruime ervaring in de rol van voorzitter, is samenbindend en resultaatgericht.

De VaCo-PD krijgt back-office ondersteuning; in eerste instantie gefaciliteerd door de Vereniging Hogescholen, maar later onafhankelijk.

In de VaCo-PD zijn door de expertise van de individuele leden de volgende expertisegebieden gedekt:

- kennis van het kwalificatieraamwerk/auditing
- affiniteit met kwaliteitszorg onderzoek en onderwijs
- toezichthoudende en bestuurlijke ervaring
- goed zicht op het hbo, onderzoek en onderwijs
- overkoepelend internationaal blikveld
- onderzoeksexpertise

De leden beschikken over de volgende competenties: communicatief vaardig, Engelse taalvaardigheid, kritisch en analytisch.

De zittingstermijn van de leden is in principe zes jaar. Om niet direct alle expertise te verliezen, wordt een dakpansconstructie gehanteerd. Aan het begin van de termijn van de VaCo-PD-leden wordt bepaald welke vier leden van de VaCo-PD een zittingstermijn van drie jaar krijgen. Herbenoeming van de leden is terstond mogelijk. Leden kunnen maximaal eenmaal herbenoemd worden (dus maximaal twee zittingstermijnen).

De leden van de VaCo-PD zullen hun werkzaamheden op een integere manier uitvoeren en onderschrijven dan ook de volgende vijf principes²³: eerlijkheid, zorgvuldigheid, transparantie, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid. Daarnaast onderschrijven de leden voor zover van toepassing de [NWO code omgang met persoonlijke belangen](#). Tenslotte tekenen de leden van de VaCo-PD een Confidentiality and Non-conflict of Interest Statement.

Zij ontvangen een vrijwilligersvergoeding (op basis van gemaakte uren) en onkostenvergoeding²⁴.

Samenstelling domeinspecifieke validatiecommissies

De domeinspecifieke validatiecommissies bestaan uit peers (lectoren en onderzoekers) en stakeholders (beroepspraktijk). Het aantal leden staat niet vast, maar minimaal drie en alle vereiste expertise (zie hierna) moeten afgedekt zijn. De domeinspecifieke validatiecommissie wordt aangevuld met 1 kandidaat die in een PD-traject zit of deze net heeft afgerond. De voorzitter van de commissie wordt door de VaCo-PD aangesteld, dan wel uit haar midden door de commissie zelf gekozen. De domeinspecifieke validatiecommissies worden ondersteund door een secretaris met ervaring met evaluatieprocessen. Aan elke domeinspecifieke validatiecommissie wordt tenminste één lid van de VaCo-PD toegewezen,

23 De principes zijn nader uitgewerkt in de [Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit](#). In de gedragscode worden deze principes gepresenteerd als de grondslag voor de praktijk van integer onderzoek, maar deze kunnen ook gezien worden als principes voor integer handelen.

24 Het aantal uren (dagdelen per vergadering) wordt jaarlijks vastgesteld en is gelijk voor alle leden. De voorzitter krijgt meer uren per vergadering toebedeeld.

om te zorgen dat de commissies zodanig te werk gaan dat de VaCo-PD de beoordeling voor de certificering kan baseren op het werk van de domeinspecifieke validatiecommissies. In de domeinspecifieke validatiecommissies zijn door de expertise van de individuele leden de volgende expertisegebieden gedekt:

- onderwijs- en toetsexpertise
- expertise praktijkgericht onderzoek (recente ontwikkeling vakgebied, methodologie)
- kennis relevante beroepspraktijk PD-programma (toepasbaarheid en maatschappelijke relevantie)
- internationaal blikveld op vakgebied
- ervaring met accreditaties / auditing

De leden beschikken over de volgende competenties: communicatief vaardig, Engelse taalvaardigheid, kritisch en analytisch.

De leden van de domeinspecifieke validatiecommissies zijn de afgelopen twee jaar niet werkzaam geweest binnen een van de verzorgende hogescholen van het betreffende PD-domein of de afgelopen vijf jaar met PD-trajecten binnen het te beoordelen PD-programma.

- a) Specifieker, **niet** toegestaan voor de afgelopen twee jaar is: 1) een panellid is of was onder contract bij een van de verzorgende hogescholen; 2) een panellid werkt(e) aan onderzoeksprojecten uitgevoerd door een van de verzorgende hogescholen.
- b) Specifieker, **niet** toegestaan voor de afgelopen vijf jaar is: 1) een panellid is niet betrokken geweest bij voorbereiding en uitvoering van het PD programma in het te beoordelen domein; 2) een panellid heeft zitting gehad in adviesraden of evaluatiecommissies van de PD in het hbo; 3) het panellid was kandidaat of afgestudeerde van het te evalueren PD-traject; 4) een panellid heeft persoonlijke banden met het management en betrokken lectoren van de PD.

De leden van de domeinspecifieke validatiecommissies zullen hun werkzaamheden op een integere manier uitvoeren en onderschrijven dan ook net als de VaCo-PD-leden ook de volgende vijf principes: eerlijkheid, zorgvuldigheid, transparantie, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid. Daarnaast onderschrijven de leden voor zover van toepassing de [NWO code omgang met persoonlijke belangen](#).

Bijlagen

Bijlage 1

Begrippenkader Kwaliteitszorgkader PD

---

begeleidingscommissie deze commissie begeleidt de PD-kandidaat in zijn of haar PD-traject en wordt voorgezeten door een lector die zelf gepromoveerd is of een PD heeft afgerond. Deze lector treedt op als supervisor. In de begeleidingscommissie zijn (inclusief voorzitter) minimaal twee lectoren aanwezig met een graad op niveau EQF 8. De dagelijkse begeleiding kan plaatsvinden door de lector of een lid (met een P(h)D graad) van de onderzoeksgroep. Daarnaast zijn vanuit de praktijk twee externe professionals lid van de begeleidingscommissie. Deze zijn direct betrokken bij het praktijkvraagstuk, hebben minimaal een Mastergraad of een vergelijkbaar werk- en denkniveau en treden op als 'critical friend' en als vertegenwoordiger van het werkveld.

---

beoordelingscommissie de beoordeling van het PD-traject is in handen van een beoordelingscommissie. In de beoordelingscommissie zitten tenminste een lid uit de pool van lectoren binnen het betreffende domein en drie leden die worden voorgedragen door de begeleidingscommissie en een afspiegeling vormen van de stakeholders in de begeleidingscommissie.

---

beoordelingskader een door een accreditatieorgaan ontwikkeld kader ten behoeve van de accreditatie/beoordeling van opleidingen in het hoger onderwijs. Bij een PD-programma gaat het om een opleidingsprofiel en een beoordelingsmodel dat gevalideerd is door de Vaco-PD.

---

domein een kennisgebied of activiteit gekarakteriseerd door een verzameling van concepten, begrippen, en/of waarden. De PD kent zeven domeinen: Energie & Duurzaamheid; Gezondheid & Welzijn; Leisure, Tourism & Hospitality; Maritiem; Kunst + Creatief; Onderwijs: Leren & professionaliseren; en Techniek & Digitalisering.

---

doorwerking de invloed van zowel het proces van onderzoek en interventie als van de onderzoeksresultaten op het onderwijs, de beroepspraktijk, het onderzoeksdomein en de bredere samenleving.

---

graduate commissie het Graduate Network wordt geleid door de Graduate Commissie per domein. De Graduate Commissie heeft een belangrijke verantwoordelijkheid in de kwaliteitsborging van het PD-programma.

---

graduate network Het PD-programma per domein wordt ontwikkeld in en aangeboden door een samenwerkingsverband van hogescholen. Dit samenwerkingsverband wordt een Graduate Network genoemd. Het netwerk is o.a. verantwoordelijk voor de kwaliteit van de PD-trajecten van een specifiek domein.

---

impact maatschappelijke (culturele, economische, industriële, ecologische of sociale) veranderingen die (mede) het gevolg zijn van door onderzoek gegenereerde kennis en kunde. (NWO-definitie)

---

interventie een set van handelingen, een proces, een methode, een aanpak, handelingskennis, een product of een prototype (demonstrator, simulatiemodellen, dashboards, software, (behandel) protocollen etc.) die door de kandidaat wordt ontwikkeld om een bijdrage te leveren aan het vraagstuk dat centraal staat in een PD-traject.

---

kalibratie met elkaar vergelijken van de kwaliteit van een (onderzoeks)product of performance gericht op normvinding, bijvoorbeeld bij het bepalen wanneer portfolio van PD-kandidaten voldoet aan de eisen die je hieraan mag stellen voor de kwalificatie op EQF niveau 8.

---

kandidaat de persoon die een PD-traject aanvraagt, start en doorloopt.

---

kwaliteitszorgkader een kwaliteitszorgkader beschrijft gangbare kwaliteitseisen (bijv. op het niveau van onderzoek en/of onderwijs) en gaat in op hun onderlinge samenhang.

---

kwaliteitszorg kwaliteitszorg is het geheel aan maatregelen waarmee een organisatie aanstuurt op bewaking, verbetering en verantwoording van – de aandacht voor – de kwaliteit van de geleverde activiteiten en/of producten. Kwaliteitszorg kan intern en extern plaatsvinden. Intern betekent in het geval van de PD: binnen de hogeschool of het domein. Extern betekent het laten valideren van domeinen/programma's middels visitaties en evaluaties door commissies van buiten (VaCo-PD en domeinspecifieke validatiecommissies).

---

leeruitkomsten leeruitkomsten zijn beschrijvingen van wat een PD kandidaat geacht wordt te weten, te begrijpen, en te kunnen (toepassen), na de afronding van het van het PD-traject, zoals gespecificeerd in het programma.

---

methode een bepaalde procedure om iets te bereiken of te benaderen. Dat kan binnen een PD traject een onderzoeksmethode zijn, of een ontwerpmethode, of een verandermethode.

---

monitoring het inwinnen van gegevens over het verloop en de voortgang van een proces, met een vaste regelmaat en volgens een van tevoren vastgestelde systematiek, om het proces gedurende de looptijd te kunnen bijsturen en na afloop te kunnen evalueren.

---

niveau 8 niveau 8 uit het Europees kwalificatieraamwerk (EQF) – en het Nederlands kwalificatieraamwerk (NLQF) wat hiervan is afgeleid, waarmee onderzoek en onderwijs op het niveau van de derde cyclus wordt aangeduid. (Ter vergelijking: masteronderwijs en onderzoek vinden plaats op EQF/ NLQF-niveau 7).

---

open science Open Science staat voor een meer open en participatieve onderzoekspraktijk waarbij publicaties, data, software en andere vormen van kennisproductie in een zo vroeg mogelijk stadium gedeeld worden.

---

portfolio een door de PD kandidaat gemaakte verzameling van materiaal (projecten, teksten, etc.) dat zijn/haar activiteiten, vooruitgang en prestaties in een bepaald domein weergeeft. Een portfolio kan worden gebruikt om het leerproces van de PD kandidaat in kaart te brengen en te begeleiden (formatief) en als evaluatie-instrument (summatief).

---

programma een programma beschrijft hoe het curriculum van de PD in een bepaald domein, inclusief de randvoorwaarden en condities er idealiter uit zien en worden vormgegeven, waarbij aandacht is voor de inrichting van het geheel op domeinniveau en op traject-niveau (individu). Het gaat hierbij om eisen voor opleidingsonderdelen, maar ook bijv. kwaliteitszorg, toelating, toetsing, etc.

---

reflectie / reflectief vermogen door het kritisch bespiegelen op het eigen handelen, de genomen keuzes, en de doorlopen ontwikkeling (o.a. na het geven en ontvangen van kritiek) kunnen komen tot professionele verdieping

---

toetsing bij het toetsen is het toetsdoel medebepalend voor de aspecten waar naar gekeken wordt om vast te stellen of de prestaties van de kandidaat het beoogde niveau 8 heeft verkregen. Bij een summatieve toetsing (eindoordeel) wordt gekeken naar de validiteit van het PD traject. Bij formatieve toetsing (tussenoordeel) gaat het vooral om de consequentiële validiteit: wat gaan de PD kandidaten en de begeleiders met de feedback doen.

---

traject een individueel door te lopen opleidingsroute waarin het leren op de werkplek wordt aangevuld met specifieke begeleiding van een begeleidingscommissie en aanvullende leeractiviteiten als geheel gericht op de realisatie van de leerdoelen.

VaCo-PD de Validatie Commissie Professional Doctorate (VaCo-PD), bestaande uit vertegenwoordigers werkveld/ werkgevers, vertegenwoordigers beroepsgroep en vertegenwoordigers kennisinstellingen, is verantwoordelijk voor de periodieke kwaliteitstoets van de PD-programma's.

---

validatiecommissie de certificering van de opleidingsprofielen gebeurt periodiek door de VaCo-PD op basis van de bevindingen van door de VaCo-PD ingestelde domeinspecifieke validatiecommissies. Deelnemers in die validatiecommissies zijn op het betreffende thema deskundigen afkomstig uit het bedrijfsleven en afnemend werkveld van het onderhavige thema en de hoger onderwijswereld.

---

vraagarticulatie de wijze waarop een daadwerkelijke praktijkkwestie in een bepaalde (bijvoorbeeld professionele) context samen met praktijkpartners tot een relevante, doorwerking bewerkstellende, opdracht voor een PD traject wordt geformuleerd.

Bijlage 2

Onderbouwing kader aan de hand van ESG

Inleiding

In het Kwaliteitszorgkader PD is de interne kwaliteitszorg (hoofdstuk 1), externe kwaliteitszorg (hoofdstuk 2) en de VaCo-PD (hoofdstuk 3) beschreven. In deze bijlage wordt beschreven hoe het Kwaliteitszorgkader PD voor de drie delen van het ESG-raamwerk²⁵ de standaarden en richtlijnen volgt en geoperationaliseerd heeft. Voor zover van toepassing zijn de standaarden en richtlijnen letterlijk overgenomen uit het ESG-raamwerk. Op bepaalde plekken zijn de bewoordingen aangepast en geoperationaliseerd voor de specifieke situatie voor de PD. Deze bijlage heeft enerzijds tot doel om te laten zien dat Kwaliteitszorgkader PD de ESG volgt en anderzijds tot doel om aan de gebruikers van het kader aanvullende informatie en context te verschaffen met betrekking tot overwegingen en invulling van het Kwaliteitszorgkader PD.

Deel 1 Standaarden en richtlijnen voor interne kwaliteitszorg

De interne kwaliteitszorg is voor een belangrijk deel bottom-up tot stand gekomen: werkgroepen binnen een domein (zgn. domeinspecifieke taskforces) hebben in het ontwerp van hun programma's een kwaliteitszorgsysteem opgezet. Dit hebben zij gebaseerd op het plan van aanpak voor de pilot met PD van de Vereniging Hogescholen²⁶, en dit is in zorgvuldig overleg tussen de deelnemende hogescholen en de zeven domeinen onderling verder vorm gegeven.

Voor de standaarden en richtlijnen uit het ESG wordt telkens aangegeven hoe deze een of meer van de vier standaarden van het Kwaliteitskader PD raken. Deze verwijzingen worden expliciet gemaakt in de beschrijvingen van de richtlijnen. De richtlijnen geven weer hoe voor de pilot met de PD invulling gegeven wordt aan de betreffende standaard. Het betreft veelal zaken die al eerder in het eerdergenoemde plan van aanpak zijn gespecificeerd en dus landelijk zijn afgesproken. In voorkomende gevallen kan er beargumenteerd van de richtlijnen worden afgeweken.

De tabel (blz. 29) geeft de raakvlakken weer tussen de vier standaarden in het Kwaliteitszorgkader PD (hoofdstuk 1) die de leidraad vormen voor interne en externe kwaliteitszorg en de negen standaarden voor interne kwaliteitszorg volgens het ESG-raamwerk.

²⁵ European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA). (2015). [Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area \(ESG\)](#).

²⁶ Vereniging Hogescholen. (2021). [University of Applied Sciences Professional Doctorate. Een beroepsopleiding waarin praktijkgericht onderzoek centraal staat](#). Vereniging Hogescholen: Den Haag.

Interne Kwaliteitszorg PD (hoofdstuk 1)

ESG standaarden Interne kwaliteitszorg	Standaard 1 Doelen	Standaard 2 Doorwerking	Standaard 3 Kwaliteit	Standaard 4 Organisatie
1.1		●	●	●
1.2	●	●		●
1.3			●	●
1.4				●
1.5				●
1.6				●
1.7	●	●	●	●
1.8	●	●	●	●
1.9	●	●	●	●

ESG 1.1 Beleid inzake kwaliteitszorg

Standaard: De PD-programma's dienen te beschikken over beleid inzake kwaliteitszorg dat openbaar beschikbaar is. De interne stakeholders voeren passende structuren en processen uit, in lijn met dit beleid. De externe stakeholders dienen daarbij betrokken te worden.

Relatie met PD-kwaliteitskader in hoofdstuk 1:

Het monitoren en evalueren van de PD-trajecten is een belangrijk onderdeel van de interne kwaliteitszorg en zal indirect bijdragen aan de kwaliteit van de vier standaarden.

Richtlijnen:

Binnen een PD-programma is de Graduate Commissie verantwoordelijk voor het evalueren en monitoren van de PD-trajecten binnen het betreffende domein. Denk hierbij aan voortgang, financieel en technisch beheer. De Graduate Commissie zal haar medewerking verlenen aan het landelijke monitoring- en evaluatieplan dat voor de pilot met de PD in het hbo wordt opgesteld.

N.B. Daarnaast zal ook Regieorgaan SIA een belangrijke rol in de evaluatie en monitoring van de pilot spelen. De inspanningen van wat er per programma wordt bijgehouden en wat Regieorgaan SIA voor haar rekening neemt, zal op elkaar worden afgestemd.

ESG 1.2 Vormgeving en goedkeuring van PD-programma's

Standaard: De PD-programma's beschikken over processen voor de vormgeving en goedkeuring van hun programma's. De vormgeving van een programma dient zodanig te zijn dat ze voldoen aan de beoogde eindkwalificaties op doctoraatsniveau, volgens het EQF en NLQF.

Relatie met PD-kwaliteitskader in hoofdstuk 1:

In standaard 1 van het algemene PD Kwaliteitskader staat dat de professional doctorate relevant, ambitieus en uitdagend dient te zijn, en dat de beoogde doelstellingen passen bij niveau 8 van het EQF²⁷ en NLQF²⁸.

In standaard 2 van het algemene PD kader staat dat de PD een bijdrage dient te leveren aan de ontwikkeling van de beroepspraktijk, de bredere samenleving, het onderwijs en het onderzoeksveld.

In standaard 4 van het algemene PD Kwaliteitskader staat dat de professional doctorate dusdanig is georganiseerd, dat de realisatie haalbaar is.

Richtlijnen:

De PD-programma's vermelden de beoogde eindkwalificaties, in de vorm van leeruitkomsten. Zij maken inzichtelijk dat de leeruitkomsten op niveau 8 van het EQF en NLQF zijn gedefinieerd. De PD-kandidaat toont via een portfolio deze beoogde eindkwalificaties aan.

In het PD-programma is de vormgeving van het PD-traject gedetailleerd. Deze is dusdanig dat iedere PD-kandidaat die start aan een PD-traject in principe in staat is om de beoogde leeruitkomsten te behalen.

Het PD-programma is tot stand gekomen door zorgvuldig overleg tussen alle deelnemende hogescholen binnen het betreffende domein, afstemming tussen de domeinen en op landelijk niveau. Uiteindelijk zal de VaCo-PD (validatiecommissie PD, zie ook hoofdstuk 3) ieder PD-programma formeel beoordelen. Goedkeuring van de VaCo-PD is vereist om een PD-programma te starten.

27 Het Europees kwalificatieraamwerk (EQF) beschrijft voor acht niveaus kennis, vaardigheden en verantwoordelijkheid en zelfstandigheid. [Niveau 8](#) is het doctoraatsniveau.

28 Het Nederlands kwalificatieraamwerk (NLQF) is geënt op het Europees kwalificatieraamwerk. In het NLQF is [niveau 8](#) als uitgebreid beschreven voor wat betreft kennis en vaardigheden.

ESG 1.3 Kandidaatgericht leren, onderwijzen en toetsen

Standaard: De PD-programma's zijn dusdanig opgezet dat kandidaten gestimuleerd worden een actieve rol te spelen in de totstandkoming van het leerproces en dat deze benadering ook tot uiting komt in de toetsing van de kandidaten.

Relatie met PD-kwaliteitskader in hoofdstuk 1:

Standaard 3 schrijft voor dat ieder PD-programma een adequaat systeem van toetsing en beoordeling heeft ingericht. In standaard 4 van het algemene PD Kwaliteitskader staat dat de PD dusdanig is georganiseerd, dat de realisatie haalbaar is.

Richtlijnen:

De PD-programma's geven ruimte aan PD-kandidaten voor het inrichten van hun individuele PD-traject. PD-kandidaten verzamelen gedurende het PD-traject bewijsmateriaal waarmee ze aantonen aan de leeruitkomsten (en dus het vereiste eindniveau op EQF/NLQF 8) te voldoen.

De PD-programma's worden sterk geadviseerd om na het eerste jaar een Go-No Go gesprek te voeren met iedere individuele PD-kandidaat. Het domein ontwikkelt een format voor het Go-No Go gesprek, passend bij het vertrekpunt dat de PD-kandidaat ook hier een actieve rol in speelt.

Examinering gebeurt op basis van een portfolio en een criteriumgericht interview.

ESG 1.4 Toelating, voortgang, erkenning en diplomering van PD-kandidaten

Standaard: De PD-programma's dienen zich consequent te houden aan vooraf opgestelde en bekendgemaakte voorschriften die alle fasen van de 'levenscyclus' van een PD-kandidaat omvatten, zoals de toelating, studievoortgang en erkenning en diplomering.

Relatie met PD-kwaliteitskader in hoofdstuk 1:

In standaard 4 van het algemene PD Kwaliteitskader staat dat de PD dusdanig is georganiseerd, dat de realisatie haalbaar is.

Richtlijnen:

Tijdens de pilot is er een beperkt aantal plekken voor PD-kandidaten per domein beschikbaar. Deze plekken zijn op voorhand verdeeld tussen de deelnemende hogescholen aan een PD-programma in een bepaald domein. Elke deelnemende hogeschool heeft trekkingsrechten gekregen. Op basis van verleende trekkingsrechten kunnen hogescholen kandidaten voor een PD traject voordragen aan de Graduate

Commissie van een domein. Een van de taken van de Graduate Commissie is het voor de start van een PD-traject beoordelen van het onderzoeksplan en de startkwalificaties van de beoogde PD-kandidaat.

De selectieprocedure van kandidaten heeft als doel om die kandidaten waarvan het aannemelijk is dat zij in staat zijn het PD-traject succesvol af te ronden, toegang te geven tot de PD. De hieronder genoemde toelatingscriteria die de Graduate Commissies hanteren, zijn in overeenstemming met het eerdergenoemde plan van aanpak en afgestemd met Regieorgaan SIA, die beurzen aan de toegelaten PD kandidaten zal verstrekken.

Graduate Commissies wordt aangeraden om, vooral bij de eerste cohorten, zich ervan te verzekeren dat de kandidaat zich ervan bewust is dat het om een pilot gaat, en dat er op voorhand geen wettelijk erkende graad gegarandeerd is. Voor de eerste cohorten worden pioniers gezocht, die “in het diepe durven te springen”.

Een aandachtspunt is de diversiteit van de kandidaten. Gestreefd wordt naar diversiteit op gebieden als gender en culturele en etnische achtergrond. Maar ook diversiteit qua doelgroep, oftewel naast collega’s die werkzaam zijn bij hogescholen ook collega’s uit de beroepspraktijk.

Criteria met betrekking tot de aanvraag

De PD-kandidaat dient – al dan niet via de betrokken hogeschool – een aanvraag in bij de betreffende Graduate Commissie. Deze aanvraag bestaat uit tenminste de volgende onderdelen:

- I **Persoonlijke informatie**, met onder andere aandacht voor personalia, beoogde startdatum en beoogde omvang van de aanstelling.
- II **PD-voorstel**, met onder andere aandacht voor de voorgestelde begeleidingscommissie, aansluiting bij het domein, betrokken werkveldpartners, praktijkprobleem, vraagstelling en doelstelling, onderzoeks- en veranderaanpak, beoogde bijdrage van het PD-traject aan de praktijk en kennisontwikkeling, een activiteitenplan en aandacht voor ethische aspecten.
- III **Curriculum Vitae**, met onder andere informatie over master- en bachelordiploma’s, relevante werkervaring, activiteiten en producten en (indien relevant) niveau van Engels.
- IV **Motivatie PD-traject**, waarin de kandidaat een motivatie geeft voor het PD-traject, de keuze voor de organisatie en voor de wijze waarop het PD-traject bijdraagt aan je professionele ontwikkeling²⁹. Ook van de begeleidend lectoren en werkveldbegeleiders wordt een motivatie verwacht.
- V. **Akkoordverklaringen** van PD-kandidaat, begeleidend lectoren en werkveldbegeleiders.

²⁹ Bij de start van de pilot zal de kandidaat gevraagd worden expliciet te ondertekenen dat de kandidaat zich bewust is dat gelet op het buitenwettelijke karakter van de pilot op voorhand geen wettelijk beschermde titel kan worden gegarandeerd.

De facto maakt de PD-kandidaat in de aanvraag aannemelijk in staat te zijn om de leeruitkomsten van het betreffende PD-programma te behalen binnen de gestelde tijd.

De Graduate Commissie beoordeelt de aanvraag, waarbij tenminste aandacht is voor:

- beoordeling van de geschiktheid van de kandidaat, waarbij tenminste bepaald wordt in hoeverre de kandidaat over de vereiste toelatingseisen beschikt
  - afgeronde universitaire of hbo-master (of equivalent)
  - aantoonbare relevante praktijkervaring en praktijkinzichten
  - (indien de voertaal van de PD Engels is, is C1-niveau van de PD-kandidaten nadrukkelijk gewenst)
- beoordeling van de geschiktheid van het PD-voorstel
- beoordeling van de geschiktheid van het consortium, inclusief het begeleidingsteam, waarbij tenminste vastgesteld kan worden dat er:
  - twee begeleidende lectoren op EQF8-niveau zijn;
  - twee begeleiders vanuit de betrokken werkveldorganisatie(s) zijn;
  - een geschikte beroepscontext is, die benut kan worden om de in het traject beoogde interventies in plaats te laten vinden³⁰.

Indien uit de leeruitkomsten en het profiel van een PD-programma geen criteria ten aanzien van de kwaliteit van praktijkgericht onderzoek zijn af te leiden, gelden ten minste de volgende criteria:

- **Vraagarticulatie:**
  - De onderzoeksvraag is aanwijsbaar afkomstig van (professionals werkzaam in) het betreffende domein. Door middel van de beoogde doorwerking, voorziet het antwoord op de vraag in een daadwerkelijke behoefte van de professionele praktijk.
  - De vraag is maatschappelijk relevant en gekoppeld aan een concrete uitdaging uit de professionele praktijk.
- **Beoogde impact:**
  - De plannen voor het realiseren van doorwerking in de beroepspraktijk zijn haalbaar en de relevante praktijkpartners zijn betrokken.
  - De plannen voor het realiseren van doorwerking in het onderwijs zijn haalbaar .
- **Methodische grondigheid:**
  - Het onderzoeksontwerp voldoet aan de criteria die binnen het domein in de gehanteerde onderzoekstraditie gelden voor het doen van praktijkgericht onderzoek.
  - De gekozen methodiek past bij de onderzoeksvraag.
- **Ethische verantwoording:**
  - De mate waarin de aanvraag aandacht besteedt aan de ethische verantwoording en de kwaliteit ervan.

³⁰ Dit wordt niet theoretisch of hypothetisch bedoeld, maar vooral ook praktisch of de relevante partijen/spelers in deze beroepscontext geëngageerd zijn, zodat de PD-kandidaat de beoogde interventies ook daadwerkelijk uit kan voeren.

Op de onderzoeksactiviteiten van de kandidaat is de [Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit](#) van toepassing. Tijdens de looptijd van het traject maakt de kandidaat tijdig afspraken met relevante stakeholders over de eigendomsrechten van de te maken producten en over Open Access van resultaten.

De voortgang van de PD-kandidaat wordt tenminste door het PD-programma geregistreerd. Daarnaast houdt Regieorgaan SIA in het kader van de beursverstrekking informatie bij met het oog op de monitoring en evaluatie van de pilot.

ESG 1.5 Begeleiders/docent

Standaard: Elk PD-programma verzekert zich ervan dat de medewerkers die de PD-kandidaten begeleiden competent zijn. Er worden transparante processen gehanteerd voor het betrekken van docenten en begeleiders uit de deelnemende hogescholen in het programma. Elk domein voorziet bovendien in een adequate informatievoorziening aan de begeleiders en docenten.

Relatie met PD-kwaliteitskader in hoofdstuk 1:

In standaard 4 van het algemene PD Kwaliteitskader staat dat onder andere de inzet van mensen het realiseren van de PD mogelijk dient te maken.

Richtlijnen:

De begeleiding vindt plaats door een begeleidingscommissie, voorgezeten door een lector met een graad op niveau EQF 8. Deze treedt op als supervisor. In de begeleidingscommissie zijn (inclusief voorzitter) minimaal twee lectoren aanwezig met een graad op niveau EQF 8. Daarnaast zijn vanuit de praktijk twee externe professionals lid van de begeleidingscommissie. Deze zijn direct betrokken bij het praktijkvraagstuk, hebben minimaal een Master of een vergelijkbaar werk- en denkniveau en zijn in staat om op te treden op als 'critical friend' en als vertegenwoordiger van het werkveld.

Het uiteindelijke doel is dat de begeleiding efficiënt en effectief met zo min mogelijk administratieve lasten verloopt. Juist de pilot is bedoeld om dit optimale begeleidingsproces iteratief vorm te geven.

Idealiter levert een PD-traject een verdiepende bijdrage aan het onderzoek binnen een lectoraat en is hierdoor voor lectoren, lectoraten en de professionaliseringslag van praktijkgericht onderzoek van meerwaarde.

ESG 1.6 Leermiddelen en ondersteuning van PD-kandidaten

Standaard: Elk PD-programma dient te beschikken over toereikende financiering voor leer- en onderzoeksactiviteiten en zeker te stellen dat er toereikende en makkelijk toegankelijke leermiddelen alsmede ondersteuning voor PD-kandidaten voorhanden zijn.

Relatie met PD-kwaliteitskader in hoofdstuk 1:

In standaard 4 van het algemene PD Kwaliteitskader staat dat de PD dusdanig is georganiseerd, dat de realisatie van het voorgestelde PD-traject haalbaar is.

Richtlijnen:

Bij leren on-the-job is de kwaliteit van de begeleiding cruciaal voor het leereffect. On-the-job leren betekent niet alleen vaardiger worden maar ook ingroeien in een professionele gemeenschap. De 'significante ander' (de begeleiders) ondersteunen de kandidaat daarin door én rolmodel te zijn én collega én critical friend. Begeleiding vindt plaats door een begeleidingscommissie. De begeleiding is intensief (ca. 30-40 mensdagen per jaar voor het hele team – waarvan er ca. 20 voor rekening van de lectoren komen) en start direct aan het begin van het PD-traject. Het PD-programma wordt geadviseerd voor begeleidingsgesprekken een format/checklist op te stellen.

De financiering van de ontwikkeling van de PD-programma's wordt grotendeels opgebracht door de deelnemende hogescholen van elk programma. De bekostiging van de PD-kandidaten en het ontwikkelen en uitvoeren van flankerende leeractiviteiten en begeleiding gebeurt voor ca. 50% middels het inzetten van de extra middelen voor praktijkgericht onderzoek door de deelnemende hogescholen. Daarnaast is er bij aanvang van de pilot voor elke startende kandidaat een beurs beschikbaar voor de hogeschool waar de PD-kandidaat start.

De voorzieningen, leer- en onderzoeksactiviteiten zullen plaats vinden op één of meerdere locaties van de deelnemende hogescholen en/of de deelnemende onderzoekspartijen. Via de interne kwaliteitszorg wordt zeker gesteld dat alle middelen en activiteiten geschikt zijn voor het doel, toegankelijk zijn en dat de PD-kandidaten goed op de hoogte worden gesteld van de voorzieningen die voor hen beschikbaar zijn.

Ondersteunend en administratief personeel spelen daarnaast een belangrijke rol in het realiseren van een haalbaar PD-traject.

ESG 1.7 Informatiebeheer

Standaard: Binnen het PD-programma dient informatie te worden verzameld, geanalyseerd en gebruikt die relevant is voor een doeltreffend beheer van de PD-trajecten.

Relatie met PD-kwaliteitskader in hoofdstuk 1:

Het monitoren en evalueren van de PD-trajecten is een belangrijk onderdeel van de interne kwaliteitszorg en zal indirect bijdragen aan de kwaliteit van de vier standaarden.

Richtlijnen:

Binnen een PD-programma is de Graduate Commissie verantwoordelijk voor het evalueren en monitoren van de PD-trajecten binnen het betreffende domein. Denk hierbij aan voortgang, financieel en technisch beheer. De Graduate Commissie zal haar medewerking verlenen aan het landelijke monitoring- en evaluatieplan dat voor de pilot met de PD in het hbo wordt opgesteld.

N.B. Daarnaast zal ook Regieorgaan SIA een belangrijke rol in de evaluatie en monitoring van de pilot spelen. De inspanningen van wat er per programma wordt bijgehouden en wat Regieorgaan SIA voor haar rekening neemt, zal op elkaar worden afgestemd.

ESG 1.8 Openbare informatie

Standaard: PD-programma's dienen informatie te publiceren die duidelijk, nauwkeurig, objectief, actueel en gemakkelijk toegankelijk is.

Relatie met PD-kwaliteitskader in hoofdstuk 1:

Deze standaard voor interne kwaliteitszorg pleit voor het publiceren van informatie die (indirect) betrekking heeft op alle vier standaarden van het PD-kwaliteitskader.

Richtlijnen:

Informatie over het PD-programma is nuttig voor potentiële en reeds gestarte PD-kandidaten, maar ook voor alumni, het werkveld, andere stakeholders en het publiek. Daarom presenteren de PD-programma's zich – bij voorkeur op een website – met informatie over hun activiteiten, de selectiecriteria die ze hanteren, de beoogde eindkwalificaties (leeruitkomsten), de wettelijke status en informatie over de leeromgeving en toetsing.

ESG 1.9 Voortdurend toezicht op en periodieke visitatie van PD-programma's

Standaard: Elk PD-programma dient periodiek externe kwaliteitszorg te ondergaan, in overeenstemming met het kwaliteitskader PD (Deel 1).

Relatie met PD-kwaliteitskader in hoofdstuk 1:

Het Kwaliteitszorgkader PD in hoofdstukken 1 tot en met 3 zal door de domeinspecifieke validatiecommissie gehanteerd worden als kwaliteitskader bij de periodieke visitatie.

Richtlijnen:

Ieder PD-programma zal eens per vier jaar deelnemen aan een externe evaluatie door een domeinspecifieke validatiecommissie in het kader van de externe kwaliteitszorg. Deze externe evaluatie kan de doelmatigheid van de interne kwaliteitszorg van een PD-programma verifiëren, fungeren als katalysator voor verbetering en het PD-programma nieuwe perspectieven bieden.

Kwaliteitszorg is een continu proces dat niet eindigt met de externe feedback of rapportage van een domeinspecifieke validatiecommissie. De PD-programma's nemen de aanbevelingen van een domeinspecifieke validatiecommissie dan ook mee en nemen ze in aanmerking in de ontwikkeling van de PD en in de voorbereiding op een volgende evaluatie.

De procedures voor externe kwaliteitszorg staan verder toegelicht en beschreven in het hoofdstuk 2 van het Kwaliteitszorgkader PD.

Deel 2 Standaarden en richtlijnen voor externe kwaliteitszorg

ESG 2.1 Aandacht voor interne kwaliteitszorg

Standaard: Externe kwaliteitszorg dient aandacht te besteden aan de doeltreffendheid van de interne kwaliteitszorgprocessen zoals beschreven in Deel 1 van het kwaliteitskader PD.

Richtlijnen:

Kwaliteitszorg voor de PD is gebaseerd op de verantwoordelijkheid van de Graduate Commissie per domein voor de kwaliteit van hun programma's; derhalve is het belangrijk dat in de externe kwaliteitszorg de domeinverantwoordelijkheid voor kwaliteitszorg wordt erkend en ondersteund door deelnemende hogescholen en de Vereniging Hogescholen.

Om de koppeling tussen interne en externe kwaliteitszorg te waarborgen wordt bij externe kwaliteitszorg aandacht besteed aan de standaarden uit het Kwaliteitszorgkader PD.

ESG 2.2 Uitwerken van doelmatige methoden

Standaard: Externe kwaliteitszorg dient omschreven en uitgewerkt te worden op een wijze die garandeert dat de gestelde doelen en doelstellingen bereikt kunnen worden. De stakeholders dienen betrokken te worden bij de uitwerking en voortdurende verbetering ervan.

Richtlijnen:

Teneinde doelmatigheid en objectiviteit te waarborgen is het essentieel dat de stakeholders duidelijke doelstellingen afspreken voor externe kwaliteitszorg.

De doelstellingen en tenuitvoerlegging van de processen:

- houden rekening met de belasting die ze met zich meebrengen voor de programma's in termen van werk en kosten;
- houden rekening met de noodzaak om programma's te ondersteunen bij het verbeteren van de kwaliteit;
- geven programma's de gelegenheid deze verbetering aan te tonen;
- leveren duidelijke informatie op over de resultaten en het vervolgtraject.

In het ESG wordt aangegeven dat het systeem voor externe kwaliteitszorg flexibeler zou kunnen functioneren, indien programma's in staat zijn de doelmatigheid van hun eigen interne kwaliteitszorg aan te tonen – analoog de kwaliteitszorg rond bijvoorbeeld bachelor- en masteropleidingen. Aangezien hier sprake is van een pilot met een totaal nieuw type leertraject wordt deze flexibiliteit tijdens de pilot niet geboden.

ESG 2.3 Uitvoeringsprocessen

Standaard: Externe kwaliteitszorgprocessen dienen betrouwbaar en nuttig te zijn, vooraf vastgesteld, consequent uitgevoerd en gepubliceerd te worden. Ze omvatten tenminste:

- een kritische zelfevaluatie;
- een visitatie met, indien nodig, een locatiebezoek;
- een rapport naar aanleiding van de visitatie;
- een consequent vervolgproces.

Richtlijnen:

Het domein levert voor het betreffende PD-programma de basis voor de externe kwaliteitszorg door middel van een zelfevaluatie en eventueel door ander materiaal te verzamelen, waaronder ondersteunend bewijs. De schriftelijke documentatie wordt doorgaans aangevuld met gesprekken die tijdens het locatiebezoek worden gehouden met stakeholders. De bevindingen van de visitatie worden samengevat in een rapport (zie ook ESG 2.6) opgesteld door een commissie van externe deskundigen (zie ook ESG 2.4). Externe kwaliteitszorg eindigt niet met het rapport van de deskundigen. Het rapport levert duidelijke richtlijnen voor maatregelen te nemen door het domein betreffende het PD-programma. De VaCo-PD en domeinspecifieke validatiecommissies richten een consequent vervolgproces in voor de beschouwing van de maatregelen die het domein binnen het programma genomen heeft naar aanleiding van het rapport.

ESG 2.4 Peer review door deskundigen

Standaard: Externe kwaliteitszorg dient te worden uitgevoerd door een commissie van externe deskundigen, waarin tenminste één PD-kandidaat zitting heeft.

Richtlijnen:

De kern van externe kwaliteitszorg wordt gevormd door het scala aan expertise van deskundigen uit het vakgebied, die bijdragen aan het werk van de VaCo-PD (en de domeinspecifieke validatiecommissies) door input te leveren vanuit diverse gezichtshoeken, waaronder die van hogescholen, (praktijkgericht) onderzoek, studenten en werkgevers / beroepsbeoefenaars.

Teneinde de waarde en consistentie van het werk van de deskundigen zeker te stellen,

- worden de deskundigen zorgvuldig geselecteerd;
- beschikken de deskundigen over relevante vaardigheden en zijn ze bevoegd tot het uitvoeren van hun opdracht;
- krijgen de deskundigen relevante training en/of briefing.

De VaCo-PD verzekert zich van de onafhankelijkheid van de deskundigen door een mechanisme te hanteren dat belangenverstrengeling uitsluit.

Het wordt aangeraden om internationale deskundigen te betrekken bij de externe kwaliteitszorg, bijvoorbeeld als lid van een commissie van vakgenoten, aangezien dit de uitwerking en uitvoering van de processen een extra dimensie geeft.

ESG 2.5 Criteria voor resultaten

Standaard: Alle resultaten of oordelen die voortvloeien uit de externe kwaliteitszorg dienen gebaseerd te zijn op expliciete en bekendgemaakte criteria die consequent worden toegepast, ongeacht of het proces al dan niet leidt tot een officiële beslissing.

Richtlijnen:

Externe kwaliteitszorg, met name de resultaten daarvan, heeft een aanzienlijke impact op de geëvalueerde en beoordeelde programma's.

Om onpartijdigheid en betrouwbaarheid te waarborgen worden de resultaten van externe kwaliteitszorg gebaseerd op de standaarden uit het Kwaliteitszorgkader PD die consequent geïnterpreteerd worden en gestaafd worden met bewijzen.

Uit het werk van de VaCo-PD volgt een oordeel over de kwaliteit van betreffende PD-programma.

ESG 2.6 Rapportage

Standaard: De volledige rapporten van de deskundigen dienen gepubliceerd te worden zodat ze duidelijk en toegankelijk zijn voor de onderzoeksgemeenschap, externe partners en andere geïnteresseerden. Indien de VaCo-PD een officiële beslissing neemt op basis van de rapporten, dient de beslissing samen met het rapport gepubliceerd te worden.

Richtlijnen:

Het rapport van de deskundigen vormt de basis voor de maatregelen die het domein treft naar aanleiding van de externe evaluatie en verschaft de ruimere gemeenschap informatie over de activiteiten binnen een programma. Om te kunnen dienen als basis voor te nemen maatregelen dient het rapport helder en beknopt te zijn qua opzet en verwoording.

Het dient te bevatten:

- omschrijving van de inhoud (om het programma in de specifieke context te plaatsen);
- beschrijving van de gevolgde procedure, met inbegrip van de deskundigen die hebben meegewerkt;

- bewijzen, analyse(s) en bevindingen;
- conclusies;
- voorbeelden van good practices die het programma laat zien;
- adviezen voor te nemen maatregelen.

Het opstellen van een samenvattend rapport kan nuttig zijn.

Het domein krijgt de gelegenheid om te wijzen op feitelijke onjuistheden voordat het rapport definitief vastgesteld wordt, hetgeen de feitelijke nauwkeurigheid van het rapport bevordert.

ESG 2.7 Klachten en bezwaar

Standaard: Klachten- en bezwaarprocedures dienen duidelijk gespecificeerd te worden als onderdeel van de externe kwaliteitszorgprocessen en de domeinen dienen van deze procedures op de hoogte gesteld te worden.

Richtlijnen:

Om de rechten van het programma te waarborgen en zeker te zijn van een rechtvaardige besluitvorming, vindt de externe kwaliteitszorg plaats op een transparante wijze waarbij rekenschap kan worden gevraagd. Desalniettemin kunnen er misverstanden optreden of kan er sprake zijn van ontevredenheid over het proces dan wel de formele resultaten.

Er wordt een proces ontwikkeld waarbij de domeinen eventuele punten van zorg aan kunnen kaarten bij de VaCo-PD. De VaCo-PD dient dergelijke kwesties op professionele wijze af te handelen via een duidelijk omschreven protocol dat consequent wordt toegepast.

Een klachtenprocedure geeft het domein de mogelijkheid om haar ontevredenheid over het verloop van het proces dan wel de uitvoerders ervan kenbaar te maken.

In een bezwaarprocedure trekt het domein de formele resultaten van het proces in twijfel, wanneer het domein kan aantonen dat het resultaat niet gebaseerd is op deugdelijk bewijs of argumentatie, dat de criteria niet correct zijn toegepast of dat de processen/ protocollen niet consequent zijn uitgevoerd.

ESG 3.1 Werkzaamheden, beleid en processen met betrekking tot kwaliteitszorg

Standaard: De ValidatieCommissie-PD (VaCo-PD) en domeinspecifieke validatiecommissies dienen op regelmatige basis werkzaamheden te verrichten in het kader van externe kwaliteitszorg zoals gedefinieerd in hoofdstuk 2 van het Kwaliteitszorgkader PD. Ze dienen duidelijke en expliciete doelen en doelstellingen te hebben die deel uitmaken van hun openbare missieverklaring. De doelen en doelstellingen dienen terug te komen in de dagelijkse werkzaamheden van de VaCo-PD. De VaCo-PD en domeinspecifieke validatiecommissies dienen stakeholders te betrekken bij hun bestuur en werkzaamheden.

Richtlijnen:

Om de zin van externe kwaliteitszorg zeker te stellen is het belangrijk dat de domeinen, de hogescholen en het professionele publiek vertrouwen hebben in de VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies.

Derhalve worden de doelen en doelstellingen van de werkzaamheden in het kader van kwaliteitszorg beschreven en gepubliceerd, samen met de aard van de interactie tussen de VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies en de relevante stakeholders in het hoger onderwijs, met name de domeinen en hogescholen, en de reikwijdte van het werk van de VaCo-PD. De expertise binnen de VaCo-PD wordt uitgebreid door buitenlandse leden zitting te laten nemen in de commissies van de organisatie.

Op het gebied van externe kwaliteitszorg voeren de VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies allerlei werkzaamheden uit met verschillende doelstellingen. Dat kan bijvoorbeeld gaan om evaluaties, visitaties, audits, beoordelingen, accreditaties of andere vergelijkbare werkzaamheden op programmaniveau die soms op een andere manier uitgevoerd worden. Wanneer de VaCo-PD ook andere werkzaamheden verricht, dient er duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen externe kwaliteitszorg en de andere werkerreinen.

ESG 3.2 Officiële status

Standaard: De VaCo-PD dient een gevestigde wettelijke basis te hebben en officieel erkend te zijn door de bevoegde overheden.

Richtlijnen:

Met name wanneer de externe kwaliteitszorg plaatsvindt om te voldoen aan wettelijke voorschriften dienen de instellingen de zekerheid te hebben dat de resultaten van dit proces geaccepteerd worden binnen hun hoger onderwijs stelsel, door de overheid, de stakeholders en het publiek.

Tijdens de pilotfase is wettelijke verankering van de VaCo-PD nog niet gepast. Tijdens de pilot wordt ook duidelijk hoe de PD in het hbo in de periode na de pilot wettelijk verankerd wordt. Dan zal ook de wettelijke basis van de VaCo-PD of een rechtsopvolger moeten worden geregeld.

ESG 3.3 Onafhankelijkheid

Standaard: De VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies dienen onafhankelijk te zijn en zelfstandig te functioneren. Ze dienen de volledige verantwoordelijkheid te dragen voor hun werkzaamheden en de resultaten van die werkzaamheden, zonder dat derden daar invloed op hebben.

Richtlijnen:

Voor wat betreft de onafhankelijkheid van de VaCo-PD is het volgende van belang:

- **organisatorische onafhankelijkheid**, blijkend uit officiële documentatie (bijvoorbeeld statuten van de organisatie) waarin vastgelegd is dat de organisatie in haar werkzaamheden onafhankelijk is van derden, zoals instellingen voor hoger onderwijs, overheden en andere stakeholderorganisaties;
- **operationele onafhankelijkheid**: het vastleggen en uitvoeren van de procedures en methoden van de organisatie alsmede de voordracht en benoeming van externe deskundigen geschiedt onafhankelijk van derden zoals instellingen voor hoger onderwijs, overheden en andere stakeholders;
- **onafhankelijkheid van officiële resultaten**: ook al spelen deskundigen afkomstig uit kringen van relevante stakeholders, met name studenten, een rol in de kwaliteitszorgprocessen, de uiteindelijke resultaten van die kwaliteitszorgprocessen blijven de verantwoordelijkheid van de organisatie.

Iedereen die een bijdrage levert aan het werk van de VaCo-PD (bijvoorbeeld als deskundige) wordt ervan op de hoogte gesteld dat hij/zij handelt op persoonlijke titel en niet als vertegenwoordiger van de constituerende instantie bij het verrichten van werkzaamheden voor de VaCo-PD. Onafhankelijkheid is belangrijk om zeker te stellen dat alle procedures en beslissingen uitsluitend gebaseerd zijn op expertise.

ESG 3.4 Thematische analyse

Standaard: De VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies dienen regelmatig rapporten te publiceren met een omschrijving en analyse van de algemene bevindingen uit hun werkzaamheden op het gebied van externe kwaliteitszorg.

Richtlijnen:

De VaCo-PD zal tenminste jaarlijks rapporteren over haar werkzaamheden in een rapportage 'De Staat van de PD'.

Tijdens haar werk verwerft de VaCo-PD informatie over PD-programma's die ook buiten de reikwijdte van een bepaald proces nuttig kan zijn en materiaal kan leveren voor gestructureerde analyses van het gehele hoger onderwijsstelsel. Deze bevindingen kunnen bijdragen aan de reflectie over en de verbetering van kwaliteitszorgbeleid en -processen in de institutionele, nationale en internationale context.

Een grondige en zorgvuldige analyse van deze informatie geeft inzicht in ontwikkelingen, trends en aspecten waarop goed gepresteerd wordt dan wel hardnekkige problemen spelen.

ESG 3.5 Middelen

Standaard: De VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies dienen te beschikken over toereikende en passende personele en financiële middelen voor het uitvoeren van hun werkzaamheden.

Richtlijnen:

Het is in het algemeen belang dat de VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies toereikend en passend gefinancierd worden, gezien de belangrijke impact die het hoger onderwijs heeft op de ontwikkeling van de maatschappij en individuele personen.

De middelen waarover de VaCo-PD beschikt, stelt hen in staat hun activiteiten op het gebied van externe kwaliteitszorg doeltreffend en efficiënt te organiseren en uit te voeren. Daarnaast stellen de middelen de VaCo-PD in staat zich te verbeteren, te reflecteren op hun praktijk en het publiek te informeren over hun werkzaamheden.

ESG 3.6 Interne kwaliteitszorg en professioneel handelen

Standaard: De VaCo-PD en de domeinspecifieke validatiecommissies dienen te beschikken over processen voor interne kwaliteitszorg die betrekking hebben op het definiëren, borgen en verbeteren van de kwaliteit en integriteit van hun activiteiten.

Richtlijnen:

De VaCo-PD (en indirect de domeinspecifieke validatiecommissies) dient rekenschap af te leggen aan hun stakeholders – de hogescholen, het ministerie van OCW en het werkveld van de domeinen waarin de pilot plaatsvindt. Hoge professionele standaarden en integriteit in het werk van de VaCo-PD zijn derhalve onmisbaar. De werkzaamheden worden voortdurend kritisch bekeken en verbeterd, teneinde zeker te zijn van een optimale dienstverlening aan de instellingen en de maatschappij.

De VaCo-PD hanteert een beleid voor interne kwaliteitszorg dat in te zien is op haar website. Dit beleid:

- stelt zeker dat alle bij de werkzaamheden betrokken personen competent zijn alsmede professioneel en ethisch te werk gaan;
- omvat mechanismes voor interne en externe feedback die leiden tot een voortdurende verbetering binnen de VaCo-PD;
- behoedt voor intolerantie in welke vorm dan ook en discriminatie;
- zet de hoofdlijnen uit voor de communicatie met de relevante autoriteiten van de rechtsgebieden waarbinnen ze actief zijn;
- stelt zeker dat de door sub-contractanten uitgevoerde activiteiten en geproduceerde materialen in overeenstemming zijn met de ESG, indien enkele of alle elementen van de werkzaamheden op het gebied van kwaliteitszorg worden uitbesteed aan andere partijen;
- geeft de VaCo-PD de mogelijkheid om de status vast te stellen van de programma's waarvoor zij externe kwaliteitszorg verricht.

ESG 3.7 Periodieke externe visitatie van organisaties

Standaard: De VaCo-PD dient tenminste elke vijf jaar een externe visitatie te ondergaan teneinde aan te tonen dat ze voldoen aan de ESG.

Richtlijnen:

Een periodieke externe visitatie helpt de VaCo-PD bij het reflecteren op haar beleid en activiteiten. Het geeft de VaCo-PD en haar stakeholders de zekerheid dat de organisatie zich nog steeds houdt aan de uitgangspunten vervat in de ESG.

De Vereniging Hogescholen organiseert te zijner tijd deze externe visitatie. Tijdens de looptijd van de pilot is het wenselijk dit kortcyclisch in te richten.

Werkgroep kwaliteit PD

Susan Arkema (Saxion Hogeschool, voorzitter vanaf zomer '22)

Femke Glas (Hogeschool van Amsterdam)

Sylvia Haerkens van der Brand (Fontys Hogeschool)

Maartje Harmelink (Regieorgaan SIA)

Nicole Ketelaar (Saxion Hogeschool, voorzitter tot zomer '22)

Annechien Langevoord (Hogeschool van Amsterdam)

Marjet van Loo (Fontys Hogeschool)

Marit Luschen (Hogeschool Utrecht)

Maarten Kruijmelaar (Hogeschool Utrecht)

Ellen Muizelaar (NHL Stenden)

Henk Slager (HKU)

Karlijn Vergeer (Hogeschool Utrecht)

Tommy Visscher (Hanzehogeschool Groningen)

Mirjam Walpot (Hogeschool van Amsterdam)

Frank van der Zwan (Vereniging Hogescholen)

Referenties

- Algra, K. A., Bouter, L. M., Hol, A. M., & van Kreveld, J. (2018). [Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit](#).
- Andriessen, D. (2015). [Handreiking kalibreersessies](#). Utrecht: Hogeschool Utrecht.
- Bologna Working Group on Qualifications Frameworks. (2005). *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area. Innovation*. Copenhagen.
- CCTO. (2014). [Reglementen van de Nederlandse Certificatie Commissie voor opleidingen tot Technologisch Ontwerper \(CCTO\)](#).
- European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA). (2015). [Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area \(ESG\)](#).
- European Commission. (2008). [Explaining the European Qualifications Framework for Lifelong Learning](#). Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- NLQF. (2022). [NLQF-niveau 8](#).
- NVAO. (2018). [Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland](#). NVAO: Den Haag.
- NWO. (2020). [Code persoonlijke belangen](#).
- Technische Universiteit Delft. (2021). [Reglement Professional Doctorate in Engineering](#). TU Delft: Delft.
- Vereniging Hogescholen. (2021). [University of Applied Sciences Professional Doctorate. Een beroepsopleiding waarin praktijkgericht onderzoek centraal staat](#). Vereniging Hogescholen: Den Haag.
- Vereniging Hogescholen. (2015). [Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek \(BKO 2016-2022\)](#). Vereniging Hogescholen: Den Haag.
- Vereniging Hogescholen. (2022). [Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek \(BKO 2023-2028\)](#). Vereniging Hogescholen: Den Haag.
- VSNU, KNAW, NWO. (2020). [Strategy Evaluation Protocol \(SEP\) 2021-2027](#). VSNU, KNAW, NWO: Den Haag.

Vereniging Hogescholen
Prinsessegracht 21
2514 AP Den Haag
Telefoon (070) 312 21 21

vereniginghogescholen.nl
[@Ver_Hogescholen](https://www.instagram.com/Ver_Hogescholen)
[linkedin.com/company/vereniginghogescholen](https://www.linkedin.com/company/vereniginghogescholen)

Realisatie
Vereniging Hogescholen

Vormgeving
WIM Ontwerpers

April 2023

